
[2024-60-RE](#)

Causa 2024-60-RE

(Corr i Butterfield c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 434-2024. Recurs d'empara

Aute del 18 de novembre del 2024

BOPA núm. 132, del 27 de novembre del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 d'octubre del 2024, per la representació processal dels Srs. James Corr i Timothy Butterfield, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 18 de setembre del 2024, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que revoqui l'aute impugnat i que ordeni al batlle instructor que repregui la instrucció de la causa pel que respecta als recurrents i a F. K.;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Els Srs. J. P. F., James Corr i Timothy Butterfield van presentar una querella per uns presumptes delictes majors d'administració deslleial, d'apropiació indeguda, d'estafa qualificada que tingui per objecte l'habitatge o béns de primera necessitat o d'utilitat social reconeguda i de frustració de procediments executius de cobrament contra F. K.

1.2. El 7 de maig del 2024, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute en què acordava l'arxivament de les diligències prèvies seguides pels presumptes delictes majors anteriorment esmentats.

1.3. La representació processal dels Srs. J. P. F., James Corr i Timothy Butterfield va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 18 de setembre del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute que desestimava íntegrament aquest recurs.

1.4. El 10 d'octubre del 2024, la representació processal dels Srs. James Corr i Timothy Butterfield va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 18 de setembre del 2024, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents exposen que els delictes d'apropiació indeguda i d'administració deslleial tenien la seva gènesi en l'encàrrec de constituir un *trust* per disposar d'un major rendiment tributari dels seus diners, i que eren amb estructures similars als tres querellants i el delicte de frustració de procediments executius de cobrament només tenia a veure amb J. P. F., el qual, efectivament, havia interposat una querella a Andorra contra F. K. i d'altres que va acabar solucionant-se amb una transacció davant els tribunals irlandesos, tot i que el pacte no es va complir.
- Al·leguen que l'aute impugnat declara que els fets ja han estat jutjats, però això no és cert.
- Manifesten que l'aute només es refereix a l'altre querellant, però no fa referència als delictes que els afecten a través de la societat SOLV i als fets que van tenir lloc al Principat.
- Destaquen que el querellat no ha estat mai jutjat pels tribunals irlandesos i ells, com a querellants, tampoc s'havien querellat mai contra ell; afegeixen que l'esquema fraudulent pot ser similar, però els fets són diferents i no existeix ni identitat causal, ni subjectiva.
- Insisteixen en què els fets que han motivat la querella entre ells i F. K. no han estat jutjats en lloc. I, posa en relleu que els fets han tingut lloc a Andorra, des del comerç autoritzat de SOLV, fins als pagaments pels serveis que es van efectuar per entitats bancàries andorranes, per tant, segons el seu parer, no hi ha dubte sobre la jurisdicció competent.
- Per consegüent, consideren que aquest arxivament de la seva querella suposa la vulneració del dret a la jurisdicció, que empara entre d'altres l'article 47 de la Llei qualificada del procediment penal, el qual estableix que el batlle ha de practicar totes les diligències necessàries per aclarir i fer constar els fets i les circumstàncies, tan adverses com favorables, que puguin influir en la seva qualificació, a fi d'inquirir la veritat material i real.
- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que revoqui l'aute impugnat i que ordeni al batlle instructor que repregui la instrucció de la causa pel que els afecta a ells i al querellat.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts recorda que el principi *non bis in idem* ha estat definit i configurat a bastament per la jurisprudència dels tribunals andorrans.

- Exposa que es tracta d'un principi que impedeix l'acumulació de condemnes penals definitives pels mateixos fets, així com l'acumulació de procediments; aquest principi té per objecte preservar la seguretat jurídica i l'estabilitat de les situacions jurídiques.

- Així mateix, indica que la seva aplicació està sotmesa a l'acompliment de tres condicions: la identitat de les parts; la identitat de l'objecte i la identitat de la causa.

- Seguidament, constata que entre aquest supòsit examinat i unes altres diligències prèvies es desprèn una identitat entre el querellat F. K. i el querellant J. F., així com una identitat en la relació dels fets, i, per tant, cal apreciar l'autoritat de la cosa jutjada.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal dels querellants J. F., James Corr i Timothy Butterfield.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda d'empara compleix tots els pressupòsits, requisits i condicions de naturalesa processal, previstos per la Llei. S'interposa contra una resolució que exhaureix la via jurisdiccional ordinària, encara que sigui del Tribunal de Corts i no del Tribunal Superior de Justícia, com ja ha possibilitat la doctrina d'aquest Tribunal Constitucional a propòsit de l'article 86 *in fine* de la seva Llei qualificada, a partir de l'aute del 8 d'abril del 2019 (causa 2019-19-RE) i reiterada, entre d'altres, en l'aute del 19 d'octubre del 2022 (causa 2022-53-RE). Es presenta per persones legitimades, dins del termini legal i en la forma prescrita per la Llei, específicament a l'article 36 de la Llei qualificada del

Tribunal Constitucional. Cal remarcar, però, el caràcter succint de l'escrit de demanda, la no argumentació *in extenso* dels fonaments jurídics en els quals es basa la pretensió i el raonament utilitzat, més propi de les actuacions davant de la jurisdicció ordinària que davant de la jurisdicció constitucional, especialment quan es demana la revocació -i no la nul·litat- de la resolució recorreguda i algun lleuger lapsus com quan esmenta el Tribunal de Comptes en lloc del Tribunal de Corts. No és suficient, però, la concurrència de tots els elements assenyalats per admetre a tràmit la demanda d'empara. Cal examinar també, a la llum de les consideracions anteriors, si el recurs presenta el necessari contingut constitucional o, al contrari, si hi ha una falta manifesta d'aquest, en el termes de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. És a dir, si les infraccions denunciades són rellevants i si comporten un interès *iusfonamentalista*.

3.2. Com ja va proclamar l'aute d'aquest Tribunal del 19 de febrer del 2024 (causa 2024-6-RE), el recurs d'empara s'incorpora a la Constitució i a l'ordenament jurídic del Principat d'Andorra no tant com a una manifestació del *ius litigatoris*, sinó més aviat com a una expressió del *ius Constitutionis*, en el sentit que no és un nou remei processal, sinó un mecanisme de tutela dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució i a altres cossos normatius incorporats al sistema jurídic andorrà. En aquest sentit, el recurs d'empara no és una eina adient per gaudir d'una tercera instància, ni per possibilitar un accés a la cassació, ni tampoc una via per arribar a un tribunal suprem que constitueixi la més alta instància de l'organització de la jurisdicció ordinària del Principat. El Tribunal Constitucional, com disposen l'article 95 de la Constitució i l'article 1 de la seva Llei qualificada, és un òrgan jurisdiccional col·legiat que té com a missió la de ser "*intèrpret suprem de la Constitució*".

3.3. El recurs d'empara es basa essencialment en la suposada vulneració del dret fonamental a la jurisdicció, reconegut i proclamat a l'article 10 de la Constitució, en relació amb l'article 47 del Codi de procediment penal. Els recurrents no precisen, tanmateix, l'aspecte o el vessant del dret a la jurisdicció que consideren vulnerat, i, d'altra banda, obliden que la interpretació d'un precepte del Codi de procediment penal no és matèria constitucional i no fa el necessari mèrit d'altres preceptes d'aquesta norma penal, que són aplicables al cas, amb independència que hagin estat tinguts en compte, de manera expressa o tàcita, en les resolucions recorregudes.

3.4. Aquest Tribunal Constitucional ha manifestat en nombroses resolucions que el dret a la jurisdicció abasta essencialment tres aspectes o vessants que es projecten sobre moments processals diferents: el dret d'accés a la jurisdicció (inici del procediment), el dret al procés degut (desenvolupament del procediment) i el dret a una decisió fonamentada en Dret (final del procediment).

En el cas examinat, els recurrents han pogut accedir a la jurisdicció, mitjançant la interposició de la querella; el procés ha estat el degut, encara que els tràmits actuats conforme a la llei hagin estat mínims; i, el procés s'ha conclòs amb una decisió fonamentada en Dret, com tot seguit raonarem.

3.5. Abans però, és procedent recordar que ja en l'acte d'aquest Tribunal del 14 de gener del 2019 (causa 2018-57-RE) es declarava que *"el discerniment, la selecció, la interpretació i l'aplicació de la norma escaient al cas correspon (...) a la jurisdicció ordinària llevat que l'exercici de les funcions esmentades pugui ser titllat d'irraonable, d'irraonat o haver incorregut en algun error material patent"* que com diu la sentència del 9 de setembre del 2024 (causa 2024-34-RE) causen *"indefensió material efectiva"*. Des d'aquesta perspectiva cal remarcar que, segons es desprèn de les actuacions, una vegada presentada pels recurrents, el 10 de març del 2022, la querella iniciadora de les actuacions -Diligències Prèvies-, la Batllia -Secció d'Instrucció 2-, després de rebre l'escrit presentat per un dels querellats demanant l'arxivament de les actuacions judicials, l'informe del Ministeri Fiscal del 28 de juliol del 2022, i, d'un notable període d'inactivitat, va dictar l'acte del 7 de maig del 2024 decretant l'arxivament de les diligències prèvies tramitades, i, ho va fer amb una decisió fonamentada en Dret, que posteriorment va ser confirmada -en ser desestimat el corresponent recurs d'apel·lació- per l'acte del Tribunal de Corts, objecte directe d'aquest recurs d'empara. Com ja va dir aquest Tribunal en l'acte del 14 de juliol del 2022 (causa 2022-40-RE) *"el dret a la jurisdicció (...) no dona lloc a que el procediment hagi de recórrer un determinat camí i, molt menys, s'ha de confondre amb el dret a obtenir una resolució favorable"*.

3.6. De la lectura de les resolucions recorregudes no hi ha tampoc motius per apreciar la suposada vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret. Tant la resolució directament recorreguda, com aquella dictada per la Batllia, estan ben fonamentades i les seves conclusions no poden ser titllades ni d'il·lògiques, ni d'arbitràries, ni d'absurdes. Compleixen plenament el mandat de la Constitució i el de la Llei qualificada del nostre Tribunal sobre la motivació de les resolucions. S'ajusten així a les exigències establertes en l'acte d'aquest Tribunal del 19 de febrer del 2024 (causa 2024-6-RE). Com ha manifestat el Tribunal Europeu dels Drets Humans (sentència del 21 de gener de 1999 -García Ruiz c/ Espanya) i aquest Tribunal (actes del 17 d'abril del 2023 -causa 2023-10-RE i causa 2023-14-RE-, i, de l'11 d'octubre del 2023 -causa 2023-65-RE), el deure de motivació exigeix un raonament lògic en tota la seva gènesi. No es pot considerar motivada la resolució que es limita a una mera emissió de la declaració de voluntat decisòria. La conclusió ha d'anar precedida pel raonament que la fonamenti. No cal que es consideri amb detall cadascun dels arguments exposats per les parts, ni que la motivació sigui exhaustiva o extensa. La raó profunda de l'argumentació de les resolucions judicials és no causar indefensió. Si la resolució recorreguda no es troba degudament fonamentada, la protecció jurisdiccional no és efectiva. Sense que òbviament el dret a la jurisdicció comporti l'encert ple de la resolució.

3.7. Així les coses, l'acte de la Batllia del 7 de maig del 2024 conté fins a dotze *"considerants"* en els quals raona -especialment en els quatre primers, interpretant el text de l'article 8 del Codi penal, i, en els cinquè i sisè aplicant-lo al supòsit de fet- que *"dels fets relatats en la querella no se'n desprèn que l'entramat financer dut a terme (...) s'hagi realitzat al Principat d'Andorra"*. I en els fonaments jurídics que segueixen (des del setè al final) es valora la identitat substancial amb unes actuacions que es van tramitar entre els anys 2013 i 2019 i que ja van ser arxivades. D'altra banda, l'acte del Tribunal de Corts del 18 de setembre del 2024, en desestimar el recurs d'apel·lació contra l'acte anterior, confirma el criteri de la Batllia remarcant *"la identitat entre les parts (...) i sobretot una identitat quant als fets objecte de querella"*, tot basant-se en una jurisprudència establerta pels tribunals andorrans. En aquesta línia també esmenta les resolucions d'aquest Tribunal Constitucional, del 15 de març del 2021 (causa 2021-12-RE), del 15 de maig del 2017 (causa 2016-60-RE) i del 15 de juny del 2015 (causa 2015-6-RE). En elles, i singularment en la darrera de

les esmentades, es fixa una doctrina jurisprudencial -d'ordre constitucional- que resulta d'aplicació en la forma que ho fan les resolucions recorregudes.

3.8. L'escrit d'empara impugna les consideracions jurídiques argumentant que els fets jutjats anteriorment "*eren completament diferents i no existeix identitat causal ni subjectiu*", tot i que reconeix que "*l'esquema fraudulent pot ser similar*". Aquesta, però, és una matèria que és competència de la jurisdicció ordinària i la valoració que d'ella en fan, tant la Batllia com el Tribunal de Corts, està fonamentada en Dret i no porta a conclusions il·lògiques, arbitràries o absurdes. Els òrgans judicials que han intervingut en la instància ordinària han entès que els fets objecte de les diligències prèvies no eren constitutius de delictes, i, per tant, van acordar i confirmar l'arxivament de les diligències practicades. I aquest Tribunal no aprecia que aquesta decisió suposi la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció, establert a l'article 10 de la Constitució.

Per consegüent, el recurs presenta una manca manifesta de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-60-RE interposat per la representació processal dels Srs. James Corr i Timothy Butterfield contra l'aute del 18 de setembre del 2024, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de novembre del 2024.

Joan Manel Abril Campoy Pere Pastor Vilanova

President Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caillet

Magistrat Magistrat